

**СТИЛЬ УПРАВЛІННЯ ДИРЕКТОРА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ**

Поняття управління широко використовується в різних науках, існує величезна кількість його визначень. У найзагальнішому визначенні під управлінням розуміється елемент, функція, що забезпечує збереження певної структури, організованих систем, підтримку режиму їх діяльності, реалізацію їх програм і цілей. З одного боку управління містить у собі керівництво, а з іншого – воно само є змістом керівництва, оскільки здійснюється людиною щодо інших людей. Мистецтво управління полягає в тому, щоб для даної групи працівників підібрати такий комплекс управлінських впливів, який забезпечить максимальну ефективність роботи, при цьому на об'єктивну необхідність вибору методів управління накладається схильність керівника до улюблених методів спілкування. А все це разом утворює своєрідний характер ділового спілкування – стиль керівництва [4].

Стиль управління керівника є важливим чинником досягнення успіху в управлінні закладом дошкільної освіти, який впливає на мотивацію діяльності педагогічних працівників, формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі, на розвиток вихователів і дітей.

Сутність та особливості підготовки керівників навчальних закладів до управлінської діяльності висвітлено у працях В. Бондаря, В. Береки, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, Н. Коломінського, Ю. Конаржевського, В. Маслова, В. Олійника та ін. Питання соціально-психологічного клімату досліджували такі вчені, як Е. Кузьмін, А. Лутошкін, А. Свенцицький, Б. Паригін, В. Шепель, А. Щербань; стилю керівництва – М. Альберт, Н. Васіна, І Вегерчук, В. Вічев, Ф. Генев, Г. Гібш, О. Журавльов, Д. Кайдалов, Є. Климов, А. Лаптев, В. Мерлін, А. Омаров, Р. Шакуров.

Теоретичними засадами стилю управління, на думку А.М. Омарова, є закономірності управління, специфіка сфери конкретної діяльності керівника, єдині вимоги до підлеглих, соціально-психологічні риси виконавців (вік, стать, кваліфікація, професія, інтереси, потреби), рівень ієрархії управління. Фактором, що утворює стиль керівництва є особистість керівника в її типових і індивідуально неповторних проявах у процесі управлінської праці.

Під стилями керівництва психологи розуміють індивідуально-типові особливості цілісної, стійкої системи способів, методів, прийомів впливу керівника на колектив з метою ефективного і якісного виконання управлінських функцій. Стиль управління (керівництва) – це стала сукупність особистих та індивідуально-психологічних характеристик керівника, за допомогою яких реалізується той чи інший метод (методи) керівництва. Стиль лідерства

(керівництва) – це типова для керівника-лідера система прийомів впливу на підлеглих [4].

Стиль управління або керування – це гнучка манера поведінки керівника щодо співробітників, яка змінюється в часі залежно від ситуації і виявляється у способах виконання управлінських робіт підпорядкованими керівнику співробітниками [1]. Б. Паригін [3] стиль керівника розуміє як сукупність типових і відносно стабільних методів впливу керівника на підлеглих з метою ефективного виконання управлінських функцій і, тим самим, завдань, що стоять перед організацією.

У процесі управлінської діяльності директора ЗДО стиль управління має важливі адаптаційні функції, зокрема: сприяє подоланню суперечностей між особливостями керівника та вимогами діяльності, яку він здійснює; впливає на успішну взаємодію з оточенням (конкретним соціумом, освітнім колективом).

У повсякденній діяльності поведінка директора ЗДО повинна відповідати ситуації, а гнучкість стилю забезпечує якість та результативність усієї роботи закладу. Так, Л. Карамушкою [1] виокремлено шість структурних елементів стилю керування: рівень значущості для керівника творчої співпраці з колективом; міра орієнтації керівника на налагодження міжособистісних стосунків у колективі, формування колективу; тип спілкування керівника з підлеглими; ступінь урахування у процесі управління індивідуально-психологічних особливостей працівників і соціально-психологічних характеристик колективу; основні методи впливу на працівників; особливості орієнтації керівника на самого себе.

Зазначена структура знаходить своєрідне вираження в різних стилях керування.

У класифікації К. Левіна [2] виокремлено такі основні стилі управління, як демократичний (колегіальний, товариський), авторитарний (автократичний, адміністративний, вольовий, директивний), ліберальний (вільний, анархічний, нейтральний, формальний, такий, що не втручається).

Кожному зі стилів управління властивий свій «психологічний портрет» керівника, у якому будь-який структурний елемент стилю має певний «рельєф» [1]. Застосування того чи іншого індивідуального стилю керування залежить від різних соціальних та управлінських ситуацій, виникнення яких зумовлюється впливом і взаємодією певних об'єктивних та суб'єктивних факторів. Від стилю управління значною мірою залежать якість навчально-виховного процесу, ефективність розв'язання фінансово-економічних, господарських справ.

Таким чином, стиль керівництва – це система методів, прийомів, засобів, які домінують в управлінській діяльності керівника, а також індивідуальні особливості їх добору і застосування. Сучасний керівник, формуючи індивідуальний стиль управління, є гарантом якісної підготовки дошкільників до життя в суспільстві та налагодження здорового психологічного клімату.

Література

1. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти [Текст] : монографія / Л. М. Карамушка. – К. : Ніка-Центр, 2000. – 332 с.

2. Кузьмин Е. С. Социально-психологические методы регулирования взаимоотношений в трудовом коллективе [Текст] / Е. С.Кузьмин, И. П.Волков, А.Л. Свенцицкий // Проблемы разработки планов развития на промышленных предприятиях / под общ. ред. В. В. Блинова. – Л. : Наука, 1967. – С. 60-73.

3. Парыгин Б. Д. Социально-психологический климат коллектива: пути и методы изучения [Текст] / под ред. В. А. Ядова. – СПб. : Наука, 1981. – 190 с.

4. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу : навч. посіб./ Л. В. Пшенична. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 520 с.

УДК 378:37.09:94(477)

ДОНІ І. С., КОБАЛЬ В.І.,
Мукачівський державний університет

КРЕДИТНО-MOДУЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Організація освітнього процесу у сучасних закладах вищої освіти здійснюється в рамках Європейської кредитно-трансферної системи освіти, запровадження якої було зумовлено особливостями соціально-економічного та політичного розвитку України на початку ХХІ ст., входженням нашої держави у світовий та європейський освітній і науковий простір. Цей процес був не простим і не однозначним і тому доречним, на нашу думку, є проведення історико-педагогічного аналізу запровадження у систему вищої освіти України кредитно-модульної системи навчання.

Нові реалії початку ХХІ ст., інтеграція України у світовий освітній простір потребували створення нової системи освіти, якій притаманні, з одного боку, особливості національного характеру, з іншого – відповідність міжнародним критеріям і вимогам. За умов високого динамізму розвитку науки й освіти, стрімкого оновлення системи знань на перший план виступають завдання перегляду змісту, форм і методів навчання, орієнтації вищої освіти на особистість студента, запровадження нових технологій, що забезпечували би високу якість підготовки випускників вищої школи.

Однією з умов входження України в єдиний європейський освітній простір стало введення в систему вищої освіти України основних ідей, сформульованих Болонською декларацією, яку підписали 29 міністерств європейських країн, що визначила загальні вимоги, критерії і стандарти національних систем вищої освіти для створення єдиного європейського простору вищої освіти, зокрема кредитно-модульної системи (КМС), тобто форми організації освітнього процесу, яка базується на поєднанні модульних технологій і використанні залікових одиниць (залікових кредитів) та передбачає можливість складання індивідуальних навчальних планів для окремих студентів.

Міністерством освіти і науки України було розроблено нормативну базу з питань кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Видано наказ МОН України №812 від 20.10.2004 р. «Про особливості впровадження

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>